

MAPIO'R DIWYDIANNAU CERDDORIAETH YNG NGHYMRU

ADRODDIAD AR GYFER CYMRU GREADIGOL

Gan Yr Athro Paul Carr

Prifysgol De Cymru | Cyfadran Busnes a Diwydiannau Creadigol

CYNNWYS

Cefndir a Chyflwyniad	3
Penawdau Arsyllwadau	4
Nifer Cyfadrannau yng Nghymru	5
Paramedrau'r Map Digidol	6
Mynediad Poblogaeth i Leoliadau Cerddoriaeth	8
Tueddiadau Amlwg Pob Awdurdod	10
Methodoleg	13
Casgliad	14
Llyfryddiaeth	14
Atodiad	15

CEFNDIR A CHYFLWYNIAD

Ym mis Gorffennaf 2020, cefais fy nghomisiynu gan y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu (CWLCC) i ddogfennu adroddiad yn archwilio 'cyflwr' y Diwydiannau Cerddoriaeth yng Nghymru ar ôl COVID-19. Roedd gan y ddogfen ganlyniadol,¹ a gyflwynwyd ym mis Hydref 2020, y nod o amlinellu cefndir cyd-destunol dyfodiad cefnogaeth y sector preifat a chyhoeddus yn y DU a Chymru; archwilio'r cyngor 'map ffordd' a roddir i'r Diwydiannau Cerddoriaeth; adolygu'r diwydiant ac ymchwil academiaidd a oedd wedi dod i'r amlwg ac yn olaf, cymharu pecynnau cymorth Llywodraeth Cymru â gwledydd mewn rhannau eraill o'r byd. Er bod yr adroddiad yn ystyried Diwydiannau Cerddoriaeth yng Nghymru yn ehangach, roedd ei brif ffocws ar gerddoriaeth fyw.

Ddeufis ar ôl cyhoeddi'r adroddiad uchod, cyflwynodd CWLCC eu dogfen *Turn up the Volume* i Lywodraeth Cymru (ym mis Rhagfyr 2020), a oedd yn cynnwys rhai o'r argymhellion allweddol a gynhwyswyd yn fy adroddiad cynharach.² Cyhoeddwyd ymateb swyddogol Llywodraeth Cymru ym mis Chwefror 2021.³

Ym mis Medi 2021, ar ran Prifysgol De Cymru, dechreuais ddarn o ymchwil, ar y cyd â Cymru Greadigol, a oedd â'r nod o roi dau o'r camau gweithredu sydd wedi'u cynnwys yn ymateb Llywodraeth Cymru uchod ar waith.

Sef: a) mapio lleoliadau cerddoriaeth fyw, stiwdios recordio a stiwdios ymarfer pwrpasol trwy borth digidol sy'n wynebu'r dyfodol (Argymhelliad 3); a b) cost economaidd y Diwydiannau Cerddoriaeth yng Nghymru (Argymhelliad 2).

Gweithiais ar y map digidol ochr yn ochr â Dr Craig Hamilton (Prifysgol Dinas Birmingham), Dr James Rendell (PDC), Luke Thomas (ymgeisydd PhD yn PDC) a myfyrwr o BA Busnes Cerddoriaeth Prifysgol De Cymru. Ar gyfer costau economaidd Diwydiannau Cerddoriaeth yng Nghymru, bûm yn gweithio ochr yn ochr â'r economegydd Johnathon Todd o Bop Consulting. Hoffwn ddiolch i bob un o'r cydweithwyr hyn am eu cymorth amhrisiadwy gyda'r ymchwil hwn.

Mae'r ddogfen hon yn canolbwyntio ar ganlyniadau'r map digidol, gyda dau adroddiad ar wahân yn cyd-fynd ag ef wedi'u cynhyrchu ar gyfer costau economaidd Diwydiannau Cerddoriaeth yng Nghymru, cyn ac ar ôl COVID-19.

Yr Athro Paul Carr
Mehefin 2022

**MAE'R ADRODDIAD HWN YN
AMLINELLU'R CEFNDIR CYD-
DESTUNOL O YMDDANGOSIAD
CEFNOGAETH SECTOR PREIFAT A
CHYHOEDDUS YN Y DU A CHYMRU.**

¹Carr 2020. Gweler <http://livemusicexchange.org/resources/the-welsh-music-industries-in-a-post-covid-world-a-report-for-the-culture-welsh-language-and-communications-committee-professor-paul-carr/>

²Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu 2020. Gweler <https://senedd.wales/media/ewabu3hc/cr-ld13957-e.pdf>

³Llywodraeth Cymru 2021. Gweler <https://senedd.wales/media/25hltw5q/gen-ld14091-e.pdf>

PENAWDAU ARSYLWADAU

Mae'r map digidol yn cynnwys 554 o fusnesau, sy'n cynnwys 75 o stiwdios recordio, 7 stiwdio ymarfer bwrpasol a 472 o leoliadau cerddoriaeth o wahanol fathau.

Wrth ystyried yr ecosystem o leoliadau cerddoriaeth, stiwdios recordio a manau ymarfer pwrpasol, Caerdydd sydd â'r nifer fwyaf o fusnesau (64), ac yna Abertawe (49), Sir Gaerfyrddin (48), Sir Benfro (43) a Phowys (36). Ynys Môn a Thorfaen sydd â'r nifer lleiaf o fusnesau (7), ac yna Bro Morgannwg (8), Blaenau Gwent (11) a Sir y Fflint (12).

Dim ond tri awdurdod (Caerdydd, Caerffili a Bro Morgannwg) sydd â stiwdios recordio a stiwdios ymarfer pwrpasol sy'n ategu eu lleoliadau cerddoriaeth.

Yn y map presennol, awdurdod lleol Abertawe sydd â'r nifer fwyaf o leoliadau cerddoriaeth ymylol (47), gyda Chaerdydd yn ail agos (45), Sir Gaerfyrddin (44) a Sir Benfro (42). Ynys Môn, Torfaen a Bro Morgannwg sydd â'r nifer lleiaf o leoliadau cerddoriaeth (5), ac yna Blaenau Gwent (8) a Sir y Fflint (10).

Gan awdurdod Caerdydd y ceir y nifer fwyaf o stiwdios recordio (15), ac yna Ceredigion (7), Powys (6) a Sir Fynwy (5). Mae pob awdurdod heblaw Merthyr Tudful yn cynnwys o leiaf un stiwdio recordio.

Dim ond 7 stiwdio ymarfer bwrpasol sydd yng Nghymru, gyda 4 ohonyn nhw yng Nghaerdydd.

Mae Gwyliau Cerddoriaeth yn dreiddiol ledled Cymru, gyda Phowys yr awdurdod gyda'r mwyaf (10), ac yna Gwynedd (5), Abertawe (4) a Cheredigion (4). Ni nododd ein hymchwil unrhyw wyliau cerddoriaeth yng Nghastell-nedd Port Talbot, Casnewydd na Rhondda Cynon Taf.

Caerdydd ac Abertawe yw'r awdurdodau sydd â'r nifer fwyaf o Leoliadau Cerddoriaeth ar Lawr Glad (7 a 5 yn y drefn honno), ac yna Wrecsam (3), Rhondda Cynon Taf (3), Casnewydd (2), Sir y Fflint (1) a Sir Fynwy (1). Nid oedd pob awdurdod arall yn cynnwys Lleoliad Cerddoriaeth Llwr Gwlad. Mae hyn yn arwain at rannau helaeth o Orllewin, Canolbarth a Gogledd Cymru heb Leoliad Cerddoriaeth ar Lawr Gwlad.

Sir Gaerfyrddin yw'r awdurdod sydd â'r nifer fwyaf o dafarndai cerddoriaeth (21), gyda'r lleoliadau hyn wedi'u dosbarthu i raddau mwy neu lai ym mhob awdurdod. Fodd bynnag, mae'n bwysig tynnu sylw at y ffaith mai'r lleoliadau hyn hefyd yw'r

rhai anoddaf i'w tracio, gyda digwyddiadau cerddoriaeth yn aml yn anffurfiol, yn afreolaidd ac nid bob amser yn cael llawer o gyhoeddusrwydd.

Powys yw'r awdurdod sydd â'r nifer fwyaf o Leoliadau Celfyddydol (6), ac yna Caerdydd (4), Gwynedd (4), Abertawe (3), Casnewydd (3), Blaenau Gwent (1), Ceredigion (1), Bro Morgannwg (1), Castell-nedd Port Talbot (1), Sir Benfro (1) a Wrecsam (1). Ni ddatgelodd yr ymchwil unrhyw Leoliadau Celfyddydol yn yr awdurdodau lleol eraill.

O ystyried maint y gweithgaredd cerddoriaeth fyw sy'n digwydd yn Abertawe, roedd yn syndod mai dim ond 2 stiwdio recordio sydd gan yr awdurdod.

Mae pob awdurdod yn cynnwys Theatr sy'n cynnwys cerddoriaeth fyw yn ei raglenni, ar wahân i Ferthyr Tudful, Blaenau Gwent, Caerffili, Bro Morgannwg, Ynys Môn, Casnewydd a Thorfaen.

Gan awdurdod Ceredigion y mae'r gymhareb isaf o boblogaeth i leoliadau cerddoriaeth (2804 i 1), gyda Sir Benfro yn dilyn yn agos (3018 i 1), Gwynedd (4316 i 1), Caerfyrddin (4320 i 1), Powys (4434 i 1) ac Abertawe (5246 i 1).

Yr awdurdodau hynny sydd â'r 'cymhareb poblogaeth i leoliad' sylweddol uchaf yw Bro Morgannwg (27059 i 1), Caerffili (22716 i 1), Torfaen (18966 i 1), Sir y Fflint (15685 i 1) ac Ynys Môn (14088 i 1).

Cymhareb poblogaeth awdurdod i leoliad ar gyfartaledd ledled Cymru yw 9259 i 1.

Torfaen yw'r awdurdod sydd â'r ystod 'culaf' o fathau o leoliadau (er enghraifft Neuaddau Cyngerdd, Clybiau Cymdeithasol), tra bod Caerdydd, Abertawe, Ceredigion, Wrecsam a Gwynedd ymhlith yr awdurdodau sydd â'r 'ehangaf'.

Mae gan Dorfaen, Caerffili, Ynys Môn, Bro Morgannwg a Blaenau Gwent lai na deg lleoliad yn eu hawdurdodau priodol.

NIFER CYFADRANNAU YNG NGHYMURU

Ar yr adeg y cwblhawyd yr adroddiad hwn ym mis Mehefin 2022, roedd y map digidol yn cynnwys 554 o fusnesau, 75 o stiwdios recordio, 7 stiwdio ymarfer bwrpasol a 472 o leoliadau cerddoriaeth o wahanol fathau.

Ar y map presennol, mae gan awdurdodau lleol Abertawe y nifer fwyaf o leoliadau cerddoriaeth (47) o ychydig, wedi'i ddilyn yn agos gan Gaerdydd (45), Sir Gaerfyrddin (44) a Sir Benfro (42). Mae'r rhain, ynghyd ag awdurdodau lleol eraill Cymru wedi'u rhestru isod yn Ffigur 1—wedi'u trefnu yn ôl nifer y lleoliadau cerddoriaeth fesul awdurdod.

Fel y gwelir yn Ffigur 1, dim ond tri awdurdod (Caerdydd, Caerffili a Bro Morgannwg) sydd â stiwdios recordio a stiwdios ymarfer pwrpasol sy'n ategu eu lleoliadau cerddoriaeth. Wrth ystyried yr ecosystem o leoliadau cerddoriaeth, stiwdios recordio a manau ymarfer pwrpasol, Caerdydd sydd â'r nifer fwyaf o fusnesau (64), ac yna Abertawe (49), Sir Gaerfyrddin (48), Sir Benfro (43) a Phowys (36). Mae'r tabl a ganlyn yn rhestru pob un o'r 22 awdurdod yng Nghymru, wedi'u trefnu yn ôl cyfanswm y lleoliadau cerddoriaeth, stiwdios ymarfer ac ystafelloedd ymarfer pwrpasol.

	LLEOLIADAU	STIWDIOS RECORDIO	STIWDIOS YMARFER	CYFANSWM
Caerdydd	45	15	4	64
Abertawe	47	2	0	49
Sir Gaerfyrddin	44	4	0	48
Sir Benfro	42	1	0	43
Powys	30	6	0	36
Gwynedd	29	4	0	33
Rhondda Cynon Taf	27	2	0	29
Ceredigion	26	7	0	33
Wrecsam	25	2	0	27
Castell-nedd	24	3	0	27
Pen-y-bont ar Ogwr	23	2	0	25
Sir Ddinbych	18	1	0	19
Casnewydd	17	3	0	20
Sir Fynwy	11	5	0	16
Conway	12	3	0	15
Merthyr Tudful	11	0	1	12
Caerffili	8	4	1	13
Sir y Fflint	10	2	0	12
Blaenau Gwent	8	3	0	11
Bro Morgannwg	5	2	1	8
Torfaen	5	2	0	7
Ynys Môn	5	2	0	7

Figur 1: Nifer y Lleoliadau Cerddoriaeth, Stiwdios Recordio a Stiwdios Ymarfer Penodedig fesul Awdurdod Lleol

PARAMEDRAU'R MAP DIGIDOL

Mae'r map yn darlunio'r ecosystem o leoliadau cerddoriaeth, stiwdios ymarfer a stiwdios recordio ledled Cymru, y gellir eu dethol naill ai'n unigol neu ar y cyd.

Yn ogystal ag amlinellu stiwdios recordio, stiwdios ymarfer pwrpasol a 15 math o leoliadau ledled y wlad, mae'r map hefyd yn cynnwys data ar etholaeth, awdurdod lleol, cyfryngau cymdeithasol, manylion cyswllt a'r pellter i'r orsaf drenau agosaf.

Mewn rhai achosion, mae data ar gapasiti lleoliadau hefyd ar gael.

Mae'r holl ddata sydd ar gael ar y map ar gael i'r cyhoedd ac o fewn awdurdodaethau'r GDPR. Mae'r map hefyd yn dod gyda chronfa ddata ategol, lle gall y defnyddiwr chwilio am eiriau allweddol fel mathau o leoliadau, lleoliadau, neu enwau lleoliadau.

Mae nifer o leoliadau sydd wedi'u categorio fel 'Other' ar y map, gan y teimlwyd nad oeddent yn cyd-fynd yn agos â'r categorïau lleoliadau. Roedd gan bob un o'r awdurdodau ac eithrio Blaenau Gwent, Sir Fynwy, Torfaen a Merthyr Tudful leoliadau o'r math hwn, a oedd yn amrywio o hamdden, canolfannau confensiwn a chymunedol, clybiau chwaraeon a stadia, llyfrgelloedd cyhoeddus a pharciau, amgueddfeydd, neuaddau tref, adeiladau fferm, bragdai, adeiladau cyhoeddus, neuaddau eglwys, parciau gwledig, canolfannau siopa a mannau dros dro.

Nid yw'r map presennol yn cyfateb i gynnwys yr holl leoliadau cerddoriaeth, stiwdios recordio a stiwdios ymarfer yng Nghymru, ond dylid ei ystyried fel 'gwaith ar y gweill' sylweddol, y gellir ei ddefnyddio fel dogfen drafod gyda'r Diwydiant Cerddoriaeth ar gyfer sylwadau a mireinio pellach.

Nid yw nifer y lleoliadau a amlinellir yn Ffigur 1 yn adlewyrchu'r cyfraniad economaidd y gall lleoliadau awdurdod ei gael, gan y bydd un lleoliad fel The Motorpoint Arena yng Nghaerdydd er enghraifft (gyda chapasiti o 5000), yn gwneud cyfraniad economaidd llawer mwy na chasgliad o leoliadau llai.

Nid yw'r map ychwaith o reidrwydd yn adlewyrchu'r swm o arian sydd mewn gwirionedd yn bwydo'n ôl i ecosystem cerddoriaeth Cymru, gyda lleoliadau fel The Motorpoint Arena ac Arena Abertawe er enghraifft, yn eiddo i gorfforaethau y tu allan i Gymru (Live Nation UK a'r Ambassador Theatre Group).

Er bod y map yn cynnwys pellteroedd lleoliadau i'r gorsafoedd trên agosaf, nid yw'n nodi'r mynediad y gallai fod gan y cyhoedd, neu efallai na fydd gan y cyhoedd, i leoliadau cerddoriaeth drwy gydol y flwyddyn, gan fod rhai lleoliadau megis y rhai mewn cyrchfannau gwyliau yn dymhorol.

Yn ogystal â natur dymhorol, nid yw'r map bob amser yn adlewyrchu pa mor gyson yw perfformiadau byw mewn lleoliadau penodol, er enghraifft, mae The New Crown ym Merthyr Tudful, sy'n cynnwys cerddoriaeth fyw bron bob dydd o'r wythnos yn cymryd yr un gofod ar y map â'r nifer fawr o dafarndai eraill sy'n cynnwys cerddoriaeth yn llawer amlach.

MYNEDIAD POBLOGAETH I LEOLIADAU CERDDORIAETH

Er mwyn cael mewnwleidiad i'r mynediad y gallai fod gan boblogaeth awdurdodau i leoliadau cerddoriaeth, defnyddiwyd ystadegau diweddaraf y Swyddfa Ystadegau Gwladol⁴ ar gyfer y boblogaeth, gyda 'chymhareb lleoliad-poblogaeth' wedi'i phennu drwy rannu poblogaeth awdurdod â nifer y lleoliadau.

Fel yr amlinellir yn Ffigur 2 isod, Ceredigion sydd â'r gymhareb isaf (2804 i 1), gyda Sir Benfro yn dilyn yn agos (3018 i 1), Gwynedd (4316 i 1), Caerfyrddin (4320 i 1), Powys (4434 i 1) ac Abertawe. (5460 i 1).

Yr awdurdodau hynny sydd â'r cymarebau poblogaeth i leoliadau mwyaf arwyddocaol yw Bro Morgannwg (27059 i 1), Caerffili (22716 i 1), Torfaen (18966 i 1), Sir y Fflint (15685 i 1) ac Ynys Môn (14088 i 1).

Cymhareb poblogaeth awdurdod i leoliad ar gyfartaledd ledled Cymru yw 9259 i 1.

Caerdydd ac Abertawe yw'r awdurdodau sydd â'r mwyaf o Leoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad (7 a 5 yn y drefn honno), ac yna Wrecsam (3), Rhondda Cynon Taf (3), Casnewydd (2), Sir y Fflint (1) a Sir Fynwy (1). Nid oedd pob awdurdod arall yn cynnwys Lleoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad. Mae hyn yn arwain at rannau helaeth o Orllewin, Canolbarth a Gogledd Cymru heb leoliad cerddoriaeth llawr gwlad.

Un rheswm pwysig dros y diffyg Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad mewn rhai awdurdodau yw demograffeg oed, gyda phob un o'r awdurdodau heb leoliad cerddoriaeth llawr gwlad, ar wahân i Gaerffili, Merthyr Tudful a Thorfaen yn uwch na'r oedran canolrifol ar gyfer Cymru fel gwlad (sef 42.4 mlynedd) yn ôl y Swyddfa Ystadegau Gwladol (Gweler Ffigur 2).⁵

Er mai Ceredigion a Sir Benfro yw'r awdurdodau sydd â'r cymarebau poblogaeth i leoliad isaf, nid yw hyn yn cymryd i ystyriaeth y ffaith y bydd llawer o'r lleoliadau hyn yn rhai tymhorol, oherwydd eu dibyniaeth ar dwristiaeth.

Yr awdurdodau hynny sydd â'r ystod ehangaf o fathau o leoliadau (er enghraifft clybiau cymdeithasol, neuaddau cyngerdd ac ati) yw Caerdydd (12), Abertawe (12), Ceredigion (10), Wrecsam (10) a Gwynedd (10).

Mae'n ddiddorol nodi bod yr awdurdodau hynny sydd â chymarebau poblogaeth i leoliadau uwch hefyd yn dueddol o fod ag ystod isel o fathau o leoliadau, a Thorfaen (yn cynnwys 2 gategori - Clybiau Cymdeithasol a Thafarndai) yn dechnegol yw'r awdurdod â'r set 'culaf' o leoliadau, ac yna Caerffili (yn cynnwys 5 categori), Bro Morgannwg (yn cynnwys 5 categori) ac Ynys Môn (yn cynnwys 5 categori).

Mae'n bosibl mai agosrwydd cymharol agos Torfaen, Caerffili a Bro Morgannwg at Gaerdydd yw un o'r rhesymau dros yr ystod lleoliadau cul' hwn, gyda'r poblogaethau hyn â'r gallu i fynd i Brifddinas Cymru i fwynhau cerddoriaeth, gan negyddu'r angen am leoliadau mwy lleol. Fodd bynnag, dim ond dyfalu yw hyn, felly byddai angen ymchwil pellach er mwyn penderfynu a yw hyn yn wir.

Mae'n debyg bod nifer y lleoliadau mewn awdurdod yn rheswm mwy atebol i awdurdodau gynig ystod gyfyng o leoliadau, gyda Blaenau Gwent a Merthyr Tudful ill dau â niferoedd isel o leoliadau ac ystod isel o fathau o leoliadau (4 yr un) er enghraifft.

Er gwaethaf y nifer isel o leoliadau, fodd bynnag, mae gan Ynys Môn a Sir y Fflint fwy o amrywiaeth o fathau o leoliadau (5 a 6), gyda phob un o'r 5 lleoliad cyntaf yn fathau gwahanol o leoliadau.

Gwelir yn Ffigur 2 fod y cynnydd yn y gymhareb rhwng poblogaeth a lleoliad yn codi'n raddol rhwng Ceredigion a Chonwy, gyda chynnydd sydyn i'r awdurdod nesaf, sef Ynys Môn. Mae codiadau sydyn eraill yn amlwg rhwng y pedwar awdurdod diwethaf - Sir y Fflint - Torfaen - Caerffili a Bro Morgannwg.

Derbynnir bod effaith ardrethi busnes, incwm gwario a boneddigeiddio ar hyfywedd lleoliadau mewn awdurdod hefyd yn ffactor pwysig, er na fu hyn yn rhan o'r ymchwil hwn.

⁴Gan fod yr adroddiad hwn wedi'i gyhoeddi ychydig cyn cyhoeddi Cyfrifiad 2021, roedd y ffigurau hyn yn seiliedig ar yr amcangyfrifon diweddaraf ar gyfer 2020 a ddarparwyd yn uniongyrchol gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

⁵Awdurdodau eraill heb Leoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad yw Bro Morgannwg, Conwy, Ceredigion, Sir Benfro, Gwynedd, Sir Gaerfyrddin, Powys, Ynys Môn, Sir Ddinbych, Castell-nedd Port Talbot, Pen-y-bont ar Ogwr a Blaenau Gwent.

Mae'n bwysig tynnu sylw hefyd at y ffaith nad yw safbwynt awdurdod ar naill ai Ffigur 1 na Ffigur 2, o reidrwydd yn dangos ei bwysigrwydd i feithrin talent ddiwylliannol, gydag awdurdodau fel Casnewydd, Rhondda Cynon Taf a Wrecsam i gyd yn cynnwys Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad sylweddol er enghraifft.

Rhestrir holl boblogaethau awdurdodau lleol Cymru yn Ffigur 2 isod—yn ôl cymhareb y boblogaeth i leoliadau cerddoriaeth. Mae'r tabl hefyd yn cynnwys data'r Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) ar oedran cyfartalog pob awdurdod yn 2020, nifer y lleoliadau a nifer y mathau o leoliadau. Ar 50.6 oed, Powys sydd â'r oedran canolrifol uchaf yng Nghymru, tra bod gan Gaerdydd yr oedran isaf, sef 33.6 oed.

AWDURDOD	POBLOGAETH	POBLOGAETH FESUL LLEOLIAD	OEDRAN CYFARTALOG	NIFER/MATH O LEOLIAD
Ceredigion	72895	2804 to 1	46.8	26/10
Sir Benfro	126751	3018 to 1	48.5	42/9
Gwynedd	125171	4316 to 1	43	29/10
Sir Gaerfyrddin	190073	4320 to 1	46.6	44/8
Powys	133030	4434 to 1	50.6	30/9
Abertawe	246563	5246 to 1	39.9	47/12
Sir Ddinbych	96664	5370 to 1	46.6	18/8
Wrecsam	136055	5442 to 1	42.5	25/10
Merthyr Tudful	60424	5493 to 1	40.4	11/4
Castell-nedd Port Talbot	144386	6016 to 1	43.2	24/7
Pen-y-bont ar Ogwr	147539	6415 to 1	42.9	23/7
Caerdydd	339202	7538 to 1	33.6	45/12
Casnewydd	145700	8571 to 1	38.7	17/6
Sir Fynwy	95164	8651 to 1	49.9	11/7
Blaenau Gwent	70020	8753 to 1	42.8	8/4
Rhondda Cynon Taf	241873	8958 to 1	40.6	27/6
Conway	118184	9849 to 1	50	12/6
Ynys Môn	70440	14088 to 1	48.6	5/5
Sir Ddinbych	156847	15685 to 1	43.8	10/6
Torfaen	94832	18966 to 1	41.9	5/2
Caerffili	181731	22716 to 1	41.7	8/5
Bro Morgannwg	135295	27059 to 1	43.7	5/5

Ffigur 2: Cymhareb Lleoliadau i'r Boblogaeth ochr yn ochr ag Oedran Cyfartalog yr Awdurdod

TUEDDIADAU AMLWG POB AWDURDOD

Yr hyn sy'n dilyn yw 'tueddiadau amlwg' pob awdurdod, gan ddechrau gyda'r gymhareb poblogaeth-lleoliad isaf. Mae'r lleoliadau a amlygwyd yn cynnwys y rhai y canfuwyd eu bod yn cynnwys cerddoriaeth fyw yn unig.

Mae gan **Geredigion** (2804 o bobl fesul lleoliad) 6 Tafarn, 5 Bwyty, 4 Gŵyl, 4 Arall, 2 Undeb Myfyrwyr, 1 Lleoliad Celfyddydol, 1 Gwesty, 1 Clwb Nos, 1 Theatr ac 1 Gwersyll Gwyliau gyda cherddoriaeth fyw. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Arenâu, Neuaddau Cyngerdd, Clybiau Cymdeithasol na Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 7 Stiwdio Recordio o wahanol feintiau, y mae rhai ohonynt yn rhai preswyl. Nid oes gan yr awdurdod unrhyw Stiwdios Ymarfer pwrpasol.

Mae gan **Sir Benfro** (3018 o bobl fesul lleoliad) 13 Tafarn, 9 Arall, 5 Theatr, 5 Bwyty, 2 Westy, 2 Wersyll Gwyliau, 2 Glwb Nos (y ddau yn Hwlfordd), 3 Gŵyl ac 1 Lleoliad Celfyddydol – pob un yn cynnwys cerddoriaeth fyw. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Leoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad, Clybiau Cymdeithasol, Undebau Myfyrwyr, Arenâu na Neuaddau Cyngerdd. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, datgelodd yr ymchwil nad oedd gan yr awdurdod unrhyw stiwdios ymarfer pwrpasol ac 1 stiwdio recordio/prosiect.

Mae gan **Wynedd** (4316 o bobl fesul lleoliad) 9 Tafarn, 5 Gŵyl, 4 Arall, 3 Gwesty, 4 Lleoliad Celfyddydol, 1 Theatr, 1 Bwyty, 1 Clwb Nos ac 1 Lleoliad perfformio byw Undeb y Myfyrwyr. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Wersylloedd Gwyliau, Clybiau Cymdeithasol na Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae gan yr awdurdod 4 stiwdio recordio lefel broffesiynol (Sain, Stiwdio Aran, Drwm a Stiwdio Un), ac mae un ohonynt yn breswyl ac yn dyblu fel gofod ymarfer (Stiwdio Un). Nid oes unrhyw ystafelloedd ymarfer pwrpasol yn yr ardal.

Mae gan **Sir Gaerfyrddin** (4320 o bobl fesul lleoliad) 21 o dafarndai, 4 Gwesty, 4 Clwb Nos, 4 Arall, 3 Bwyty, 3 Chlwb Cymdeithasol, 3 Theatr (Rhan o un lleoliad) ac Un Gŵyl (Gŵyl y Celtiaid). Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Arena, Neuaddau Cyngerdd, Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad, na Lleoliadau Celf. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, datgelodd yr ymchwil nad oedd gan yr awdurdod unrhyw stiwdios ymarfer pwrpasol a 4 stiwdio recordio, gan gynnwys menter a arweinir gan y gymuned (Stiwdios Newid, sydd â chyfleuster ymarfer) a dwy stiwdio recordio breswyl (Red Kite a Mwnci).

Mae gan **Bowys** (4434 o bobl fesul lleoliad) 10 Gŵyl, 6 Lleoliad Celfyddydol, 4 Tafarn, 2 Gwesty, 2 Theatr, 2 Bwyty, 2 Arall, 1 Clwb Cymdeithasol ac 1 Gwersyll Gwyliau. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Arenâu, Bwytai, Neuaddau Cyngerdd, Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad na Chlybiau Nos sy'n cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, nid oes gan yr awdurdod unrhyw stiwdios ymarfer pwrpasol a 6 stiwdio recordio sefydledig o wahanol feintiau, gan gynnwys dau ofod preswyl (Giant Wafer, Foel) a stiwdio lefel broffesiynol newydd ei sefydlu (Twin Peaks).

Mae gan **Abertawe** (5246 o bobl fesul lleoliad) 9 Tafarn, 8 Clwb Cymdeithasol, 8 Arall, 5 Lleoliad Llawr Gwlad (2 Fach, 2 Canolig ac 1 Mawr), 4 Gŵyl, 4 Clwb Nos, 3 Lleoliad Celfyddydol, 2 Fwyty, 1 Gwesty, 1 Undeb y Myfyrwyr, 1 Arena ac 1 Theatr. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Neuaddau Cyngerdd na Gwersylloedd Gwyliau. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae gan yr awdurdod 2 stiwdio recordio (James Weaver Music a Rhondda Street Studios) a dim stiwdios ymarfer pwrpasol.

Mae gan **Sir Ddinbych** (5370 o bobl fesul lleoliad) 6 Arall, 4 Tafarn, 3 Gŵyl, 1 Arena, 1 Gwersyll Gwyliau, 1 Theatr, 1 Bwyty ac 1 Clwb Nos. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Westai, Clybiau Cymdeithasol, Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad, Neuaddau Cyngerdd, na Lleoliadau Celf yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae gan yr awdurdod 1 stiwdio recordio 'prosiect' (The Shack) a dim stiwdios ymarfer pwrpasol.

Mae gan **Wrecsam** (5442 o bobl fesul lleoliad) 10 Arall, 3 Lleoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad (1 Mawr, 1 Canolig ac 1 Bach), 3 Tafarn, 2 Glwb Cymdeithasol, 2 Fwyty, 1 Lleoliad Celfyddydol, 1 Undeb y Myfyrwyr, 1 Theatr, 1 Clwb Nos ac 1 Gŵyl Sefydledig - Focus Wales. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Westai, Gwersylloedd Gwyliau, Arenas na Neuaddau Cyngerdd yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae gan yr awdurdod 2 stiwdio recordio (Amp a Roc2) a dim stiwdios ymarfer pwrpasol.

Mae gan **Ferthyr Tudful** (5493 o bobl fesul lleoliad) 6 Chlwb Cymdeithasol, 2 Dafarn,⁶ 2 Leoliad Celfyddydol ac 1 Gŵyl – Merthyr Rising. Datgelodd ein hymchwil nad oedd unrhyw Arena, Arall, Neuaddau Cyngerdd, Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad, Theatrau, Gwersylloedd Gwyliau, Clybiau Nos, Gwestai na Bwytaï yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, nid oes unrhyw stiwdios recordio ac un stiwdio ymarfer bwrpasol (Cabin Studios).

Mae gan **Gastell-nedd Port Talbot** (6016 o bobl fesul lleoliad) 14 Tafarn, 4 Clwb Cymdeithasol, 2 Arall, 1 Theatr, 1 Lleoliad Celfyddydol, 1 Bwyty ac 1 Clwb Nos. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw Leoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad, Gwestai, Gwyliau, Arenâu, Neuaddau Cyngerdd na Gwersylloedd Gwyliau yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae gan yr awdurdod 3 stiwdio recordio (Octagon, Oakwood Church a Groupeze), gyda Groupeze yn dyblu fel stiwdio ymarfer a gofod dysgu cerddoriaeth.

Mae gan **Ben-y-bont ar Ogwr** (6415 o bobl fesul lleoliad) 6 Arall, 5 Tafarn, 3 Bwyty, 3 Clwb Cymdeithasol, 2 Theatr, 2 Wersyll Gwyliau a 2 Ŵyl. Ni nododd yr ymchwil unrhyw Leoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad, Arenâu, Neuaddau Cyngerdd na Gwestai yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae dwy stiwdio recordio (Northstone ac Underdog Recording) a dim stiwdios ymarfer pwrpasol.

Mae gan **Gaerdydd** (7538 o bobl fesul lleoliad) 8 Arall, 7 Lleoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad (3 Bach, 3 Canolig, 1 Mawr), 6 Clwb Nos, 4 Lleoliad Celfyddydol, 5 Tafarn, 5 Clwb Cymdeithasol, 3 Lleoliad Undeb y Myfyrwyr, 2 Ŵyl, 1 Theatr, 1 Arena, 2 Neuadd Gyngerdd ac 1 Gwesty. Ni nododd yr ymchwil unrhyw Fwytaï na Gwersylloedd Gwyliau yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 15 o stiwdios recordio o feintiau amrywiol a 4 gofod ymarfer pwrpasol.

Mae gan **Gasnewydd** (8571 o bobl fesul lleoliad) 4 Tafarn, 4 Lleoliad Celfyddydol, 2 Fwyty, 2 Leoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad (y ddau yn fach), 2 Westy, 2 Glwb Cymdeithasol ac 1 Arall. Ni nododd yr ymchwil unrhyw Theatrau, Gwyliau, Arenâu, Neuaddau Cyngerdd na Gwersylloedd Gwyliau. O ran yr ecoleg gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 3 stiwdio recordio (One Louder Studios, Cobra Studios a Trinity) gydag One Louder Studios yn dyblu fel gofod ymarfer.

Mae gan **Sir Fynwy** (8651 o bobl i bob lleoliad) 3 Chlwb Cymdeithasol, 2 Ŵyl, 1 Tafarn, 1 Bwyty, 1 Lleoliad Celfyddydol, 1 Theatr ac 1 Lleoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad o faint canolig. Ni nododd yr ymchwil unrhyw Westai, Arall, Arenâu, Neuaddau Cyngerdd na Gwersylloedd Gwyliau yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecoleg gerddoriaeth ehangach,

mae'r awdurdod yn cynnwys 5 Stiwdio Recordio (Monnow Valley, Up the Lane Recordings, Rockfield, Progretech a Music Sync Tank), gyda Monnow Valley Studio yn gosod ei hun fel cyfleuster ymarfer hefyd.

Mae gan **Flaenau Gwent** (8753 o bobl fesul lleoliad) 3 Gŵyl, 2 Glwb Cymdeithasol, 2 Dafarn ac 1 Lleoliad Celfyddydol. Ni ddatgelodd yr ymchwil unrhyw Westai, Bwytaï, Theatrau, Arenâu, Neuaddau Cyngerdd, Gwersylloedd Gwyliau, Theatrau na Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad. O ran yr ecoleg gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys tair stiwdio recordio (Palm Studio, Leadersvale Studio a Stiwdio Recordio Unit 13). Mae Leadersvale yn cynnig cyfleusterau preswyl ac mae Palm Studio yn dyblu fel gofod ymarfer.

Mae gan **Rhondda Cynon Taf** (8958 o bobl i bob lleoliad) 13 o Glybiau Cymdeithasol, 4 Tafarn, 3 Lleoliad Llawr Gwlad Bach, 3 Arall, 2 Fwyty a 2 Theatr. Ni nododd yr ymchwil unrhyw Westai, Gwyliau, Arenâu na Neuaddau Cyngerdd yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 2 stiwdio recordio (Long Row Audio a Studio 54), gyda Studio 54 yn dyblu fel gofod ymarfer.

Mae gan **Gonwy** (9849 o bobl fesul lleoliad) 3 Arall, 2 Glwb Nos, 2 Theatr, 2 Dafarn, 1 Gŵyl ac 1 Clwb Cymdeithasol. Ni wnaeth yr ymchwil nodi unrhyw Arenâu, Neuaddau Cyngerdd, Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad, Lleoliadau Celfyddydol, Gwestai, Bwytaï na Gwersylloedd Gwyliau. O ran yr ecoleg gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 3 Stiwdio Recordio (Orange Sound, Revelator ac Acoustic Mastering and Mix) a dim Mannau Ymarfer pwrpasol.

Mae gan **Ynys Môn** (14088 o bobl fesul lleoliad) 1 Gŵyl, 1 Gwesty, 1 Tafarn, 1 Arall ac 1 Lleoliadau Celfyddydol. Ni ddatgelodd ein hymchwil unrhyw Neuaddau Cyngerdd, Arenâu, Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad, Theatrau, Clybiau Cymdeithasol, na Gwersylloedd Gwyliau yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 2 stiwdio recordio fechan (Stiwdio Pandy a Stiwdios Recordio Phoenix), gyda Stiwdio Pandy yn partneru Awen Records a Cyhoeddiadau Pandy Publishing. Datgelodd yr ymchwil nad oedd unrhyw stiwdios ymarfer pwrpasol.

Mae gan **Sir y Fflint** (15685 o bobl fesul lleoliad) 4 Tafarn, 2 Ŵyl, 1 Lleoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad Canolig, 1 Theatr, 1 Arall ac 1 Bwyty. Ni nododd yr ymchwil unrhyw Leoliadau Celfyddydol, Clybiau Nos, Arenâu, Neuaddau Cyngerdd, Clybiau Cymdeithasol na Gwersylloedd Gwyliau yn cynnwys cerddoriaeth fyw. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 2 stiwdio recordio (Full of Joy Studios a Michael Clarke Studio), y mae'r ddau ohonynt hefyd yn canolbwyntio ar fusnes ychwanegol fel hyfforddiant cerddoriaeth a gosodiadau gitâr. Ni ddatgelodd ein hymchwil unrhyw stiwdios ymarfer pwrpasol.

⁶Mae un ohonynt yn cynnwys llawer iawn o gerddoriaeth fyw – The New Crown.

Mae gan **Dorfaen** (18966 o bobl fesul lleoliad) 3 Chlwb Cymdeithasol a 2 Dafarn, sy'n golygu mai dyma'r awdurdod yn dechnegol gyda'r set leiaf a 'culaf' o leoliadau. O ran yr ecosystem gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 2 stiwdio recordio fach (Pinewood Audio a JC Studio, sydd hefyd yn dyblu fel cyfleuster ymarfer). Nid oes unrhyw gyfleusterau ymarfer pwrpasol yn yr ardal.

Mae gan **Gaerffili** (22716 o bobl fesul lleoliad) 2 Glwb Cymdeithasol, 2 Westy, 2 Arall, 1 Gŵyl ac 1 Tafarn. O ran yr ecoleg gerddoriaeth ehangach, mae'r awdurdod yn cynnwys 4

Stiwdio Recordio o wahanol feintiau (Redrock Studios, Shabby Road, Red and Black Studio a Snake Mountain) ac 1 Stiwdio Ymarfer bwrpasol (The Practice Pad) - er bod gan hon fusnes siop cerddoriaeth eilaidd.

Mae gan **Fro Morgannwg** (27059 o bobl fesul lleoliad) 1 Gwersyll Gwyliau, 1 Arall, 1 Lleoliad Celfyddydol, 1 Clwb Cymdeithasol ac 1 Tafarn. O ran yr ecoleg gerddoriaeth ehangach, mae gan yr awdurdod Ystafell Ymarfer bwrpasol (The Green Rooms, sydd hefyd yn dyblu fel lleoliad arall) a 2 Stiwdio Recordio (Hafod Mastering a Field Gate Studio).

METHODOLEG

Mae'n bwysig cydnabod bod yr ymchwil hon wedi dod â rhai heriau methodolegol, a oedd yn cyfyngu ar allu'r tîm ymchwil i gasglu data manylach megis oriau agor lleoliadau, capasiti a manylion cyswllt personol ar gyfer rheolwyr. Er gwaethaf ymdrechion mynych yn aml i gyrraedd lleoliadau dros y ffôn ac arolwg, yn aml nid oedd yn bosibl cysylltu â lleoliad na siarad â'r aelodau staff mwyaf priodol. Er mwyn mynd i'r afael â'r mater hwn, y gobaith yw, unwaith y bydd y map wedi'i gyhoeddi, y bydd lleoliadau'n gallu diweddarau eu data fel y bo'n briodol, gan sicrhau bod y map yn cael ei adnewyddu'n rheolaidd.

Wrth i gronfa ddata'r map gael ei datblygu, roedd llawer o leoliadau yn dal i fod yn y broses o ailgyflwyno eu harlwy cerddoriaeth fyw 'ôl-COVID'. Er i'r map gael ei wirio a'i fireinio hyd at y pwynt cyhoeddi, mae'n anochel y byddai arlwy cerddoriaeth fyw rhai lleoliadau wedi'i ailgyflwyno'n ddiweddar. Fel y nodir, gellir ychwanegu unrhyw leoliadau o'r fath ar ôl i'r map gael ei gyhoeddi.

Er gwaethaf y problemau hyn, defnyddiwyd y fethodoleg un ar ddeg cam a ganlyn wrth gasglu data ar gyfer y map digidol.

1

Teipoleg o 15 math o leoliadau cerddoriaeth wedi'u llunio, i gynnwys: Theatr, Lleoliad Celfyddydol, Tafarn, Llawr Gwlad Bach, Llawr Gwlad Canolig, Llawr Gwlad Mawr, Arena, Gwesty, Bwyty, Clwb Cymdeithasol, Gwersyll Gwyliau, Gŵyl, Undeb y Myfyrwyr, Clwb Nos, Arall.

2

Rhestr gychwynnol o leoliadau cerddoriaeth Gymraeg a gasglwyd trwy ymgynghori â chyhoeddwy cerddoriaeth Sentric Music.⁷ Yna cafodd y rhestr hon ei mireinio trwy chwiliad Google i gyfrif am effaith y pandemig.

3

Rhestr o leoliadau cerddoriaeth wedi'i mireinio yn cael ei rhoi mewn cronfa ddata a'i hymestyn trwy weithredu chwiliad Google ar gyfer pob math o leoliad ym mhob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru.

4

Trafodaeth gychwynnol gyda Cymru Greadigol i egluro meysydd y gronfa ddata a chanfod pa rai a allai fod ar gael i'r cyhoedd, gan ystyried GDPR.

5

Y tîm ymchwil yn dechrau'r broses o gysylltu â lleoliadau dros y ffôn ac arolwg os gofynnir.

6

Stiwdios Recordio a Stiwdios Ymarfer Penodedig wedi'u hychwanegu at y gronfa ddata, trwy chwilio pob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru.

7

Gwirio ar waith i sicrhau bod cronfa ddata o leoliadau cerddoriaeth, stiwdios recordio a stiwdios ymarfer pwrpasol yn gyfredol.⁸

8

Tîm o fyfyrwyr BA Busnes Cerddoriaeth o Brifysgol De Cymru yn gwirio am leoliadau ychwanegol, stiwdios recordio a stiwdios ymarfer pwrpasol.

9

Gwybodaeth cronfa ddata wedi'i llanlwytho i feddalwedd mapio a ddatblygwyd gan Dr Craig Hamilton a'i gwirio am ddiffygion technegol a chywirdeb data.

10

Rhennir drafftiau dethol o'r map ar-lein gyda Cymru Greadigol i gael adborth terfynol.

11

Cyhoeddi'r map.

⁷Gweler <https://sentricmusic.com>

⁸Gweithredwyd hyn yn bennaf ar-lein, er mwyn sicrhau bod busnesau yn dal i weithredu. Oherwydd y cyfyngiadau amser a roddwyd ar aelodau'r tîm - ni chysylltwyd â phob lleoliad cerddoriaeth dros y ffôn.

CASGLIAD

Mae'n siŵr y bydd y data mapio hwn yn codi cymaint o gwestiynau ag y mae'n darparu atebion, wrth i leoliadau, stiwdios recordio a stiwdios ymarfer agor a chau, ac yn wir wrth i rai adrodd eu bod wedi'u hepgor o'r map cyfredol. Fodd bynnag, er gwaethaf yr hepgoriadau anochel a'r diwygiadau/diweddariadau parhaus y bydd eu hangen, mae'r data hwn yn rhoi cipolwg cynhwysfawr o gerddoriaeth fyw, recordio a gweithgaredd stiwdio ymarfer pwrpasol yng Nghymru, gan alluogi Cymru Greadigol i weld sut mae lleoliadau'n cael eu dosbarthu'n genedlaethol, gan hwyluso sgwrs i weithredu buddsoddiad yn yr ecosystem gerddoriaeth. Trwy gynorthwyo sgysiaid gyda rhanddeiliaid yn y Diwydiant Cerddoriaeth, gobeithio y bydd y map hefyd yn agor trafodaeth am ffactorau megis cynwysoldeb genre, amrywiaeth, cynaliadwyedd, y potensial ar gyfer cydweithredu strategol, manylion manylach lleoliadau labelu a thrafnidiaeth. Wrth i'r map ddatblygu, bydd hefyd yn cynorthwyo rhanddeiliaid fel hyrwyddwyr cerddoriaeth a cherddorion unigol i gynllunio teithiau'n gost-ffeithiol; cysylltu â lleoliadau gwaith; heb sôn am alluogi'r cyhoedd i gael gwir ymdeimlad o'r ystod o leoliadau yn eu hardal.

Rhoddydd llawer o ystyriaeth i'r ystod o ddsbarthiadau lleoliadau a gynhwyswyd ar y map, a oedd yn cael ei gyfaddawdu i raddau gan nifer y lliwiau amlwg oedd ar gael yn y meddalwedd mapio. Mewn ymgais i ddal yr ystod lawn o weithgarwch cerddoriaeth fyw yng Nghymru, mae'r map nid yn unig yn cynnwys Lleoliadau Llawr Gwlad, Arenâu a Neuaddau Cyngerdd, ond hefyd lleoliadau fel Gwestai, Bwytai, Gwersylloedd Gwyliau a Chlybiau Cymdeithasol - sefydliadau sy'n aml yn llithro o dan y radar ymwybyddiaeth gyhoeddus a gwleidyddol ond maent yn fodd pwysig o gyflogaeth ac adloniant, er nad ydynt yn gyffredinol yn cynnwys cerddoriaeth 'wreiddiol'.

Mae'n bwysig tynnu sylw at y ffaith nad yw neuaddau eglwys a llawer o adeiladau cymunedol wedi'u cynnwys ar y map ar hyn o bryd fel categorïau annibynnol, felly efallai bod hwn yn rhywbeth y mae Cymru Greadigol am ymhelaethu arno yn y dyfodol.

Er bod dosbarthiadau'r lleoliadau yn 'siarad drostynt eu hunain', mae angen rhywfaint o eglurhad ar Leoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad a Chlybiau Nos, felly amlinellir hyn yn yr Atodiad.

O'r 75 o stiwdios recordio sydd wedi'u catalogio, mae 15 wedi'u canoli yng Nghaerdydd a'r cyffiniau, tra bod llawer fel Rockfield (yn Sir Fynwy), Stiwdio Un (yng Ngwynedd), LTS (yng Ngheredigion) a Red Kite Studios (yn Sir Gaerfyrddin) wedi'u lleoli i gymryd mantais o leoliadau prydferth yng nghefn gwlad Cymru.

Fel y gwyddys eisoes yn anecdotaid, nifer isel iawn (7) o stiwdios ymarfer pwrpasol sydd gan Gymru. Er nad yw'r nifer hwn yn cynnwys y nifer fawr o safleoedd lle cynhelir gweithgareddau ymarfer yn anffurfiol (mewn tafarndai a neuaddau eglwys er enghraifft), nac yn wir y stiwdios recordio sydd hefyd yn cynnwys manau ymarfer, mae'n nodi y byddai cymorth i hwyluso mwy o fannau ymarfer penodol yn fuddiol ar gyfer y system eco cerddoriaeth ehangach.

I gloi, y gobaith yw mai'r map hwn fydd cam cyntaf mapio'r Diwydiannau Cerddoriaeth ehangach yng Nghymru, er y bydd yn rhaid buddsoddi mewn datblygu'r dechnoleg greiddiol ymhellach. Mae angen trafodaeth bellach hefyd ynghylch logisteg rheoli'r map yn y dyfodol, er mwyn sicrhau ei fod yn cael ei gadw'n gyfredol ac yn gywir.

LLYFRYDDIAETH

Carr, P (2020) 'Diwydiannau Cerddoriaeth Cymru mewn Byd ôl-COVID: Adroddiad ar gyfer y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu', Live Music Exchange, ar gael yn <https://livemusicexchange.org/resources/the-welsh-music-industries-in-a-post-covid-world-a-report-for-the-culture-welsh-language-and-communications-committee-professor-paul-carr/>

Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu. 2020. 'Turn Up the Volume: an Enquiry Into the Live Music Industry'. <https://senedd.wales/media/ewabu3hc/cr-ld13957-e.pdf>

Llywodraeth Cymru. 2021. 'Ymateb Ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru i adroddiad y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu ar Turn Up the Volume: An Inquiry into the Live Music Industry'. <https://senedd.wales/media/25hltw5q/gen-ld14091-e.pdf>

ATODIAD

ESBONIAD O LEOLIADAU CERDDORIAETH LLAWR GWLAD A CHLYBIAU NOS

O ran Lleoliadau Llawr Gwlad, roedd yr ymchwil hwn yn ymgorffori'r dosbarthiadau a ddarparwyd gan y Music Venues Trust.⁹

Gellir crynhoi hyn fel a ganlyn:

- A** Raison d'être y lleoliad yw'r gerddoriaeth y mae'n ei rhaglennu.
- B** Mae ganddo ffocws sefydliadol ar gerddoriaeth.
- C** Mae'n cymryd risgiau gyda'i raglennu, yn aml am gost ariannol.
- Ch** It has an impact on the night time economy
- D** Has a stage and a PA System
- Dd** Mae'n cyflogi personél fel peirianwyr sain, archebwyr, hyrwyddwyr, arianwyr, rheolwyr llwyfan a swyddogion diogelwch.

Yn fwy penodol, mae'r Music Venue Trust yn categorioedd ei Lleoliadau Cerddoriaeth Llawr Gwlad fel a ganlyn, sydd wedi'u hymgorffori drwy gydol yr ymchwil hwn:

Lleoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad Bach

- capasiti o lai na 350
- dros 144 o ddiwyddiadau cerddoriaeth fyw y flwyddyn, gan ddarparu cyfleoedd i fwy na 180 o ficrofusnesau (bandiau)
- cerddorion lefel mynediad, peth gweithgaredd cyfyngedig mewn perfformiadau sefydledig
- tair i ddeg swydd FTE uniongyrchol (rhaglennu, goleuo, sain, bar, diogelwch ac ati)
- nifer sylweddol o rolau/gwirfoddolwyr di-dâl
- cymhareb cost rhedeg i gapasiti uchel
- ychydig o elw, os o gwbl

Lleoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad Canolig

- capasiti o 351 i 650
- dros 96 o ddiwyddiadau cerddoriaeth fyw y flwyddyn, gan ddarparu cyfleoedd i fwy na 144 o ficrofusnesau (bandiau)
- cymysgedd o berfformwyr newydd a sefydledig
- pum i bytheg o swyddi FTE (rhaglennu, goleuo, sain, bar, diogelwch ac ati)
- rhai rolau/gwirfoddolwyr di-dâl
- cymhareb cost rhedeg i gapasiti canolig i uchel

- tueddiad i raglennu cerddoriaeth nad yw'n fyw (fel nosweithiau clwb) i gefnogi rhaglen gerddoriaeth fyw
- potensial cyfyngedig ar gyfer elw

Lleoliad Cerddoriaeth Llawr Gwlad Mawr

- 651 a mwy o gapasiti
- dros 72 o ddiwyddiadau cerddoriaeth fyw y flwyddyn, gan ddarparu cyfleoedd ar gyfer rhaglenni mwy na 108 o ficrofusnesau (bandiau) o berfformwyr sefydledig
- deg i ugain swydd FTE uniongyrchol (rhaglennu, goleuo, sain, bar, diogelwch ac ati)
- interniaethau a phrentisiaethau
- gall fod yn broffidiol yn dibynnu ar ffactorau allanol (lleoliad, defnyddiau ychwanegol, perchnogaeth)

Y Clybiau Nos sydd wedi'u cynnwys ar y map yw'r busnesau hynny sy'n cynnwys DJs sy'n cynnwys elfen o 'fywiogrwydd' yn eu perfformiadau. Mae'r 'bywoliaeth' hwn i'w weld mewn llawer o'r llwyddiant byd-eang Cerddoriaeth Ddawns Electronig dros yr 20 mlynedd diwethaf, gyda DJs enwog fel Fatboy Slim a David Guetta bellach yn cael eu hystyried yn berfformwyr yn eu rhinwedd eu hunain. O ganlyniad, mae technoleg DJ wedi tyfu'n esbonyddol, gyda chymysgwyr digidol bellach yn gallu creu dolen fyw, effeithiau lluosog a sbarduno midi, gan alluogi DJs i ailgymysgu traciau gwreiddiol yn ystod perfformiad byw. Mae'r lleoliadau a welir ar y map yn rhan o'r llinach hanesyddol hon.¹⁰

⁹Gweler <https://musicvenuestrust.com/wp-content/uploads/2018/11/Defining-Grassroots-Music-Venues.pdf>

¹⁰Hoffwn ddiolch i'm cydweithiwr, David Coker am yr arsylwadau hyn.

GWYBODAETH GYSWLLT

Yr Athro Paul Carr | Athro Dadansoddi Cerddoriaeth Boblogaidd
Cyfadran Busnes a Diwydiannau Creadigol | Prifysgol De Cymru | Caerdydd | CF24 2FN
E-bost: paul.carr@southwales.ac.uk